

Handläggare
Christina Grönberg
Telefon: 08-508 25 904

Till
Socialnämnden
2014-04-15
Utbildningsnämnden
2014-04-10

Skolan som skyddsfaktor, om skolans betydelse för att avstå från kriminalitet bland ungdomar i Stockholms stad

Anmälan av rapport

Förvaltningarnas förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner anmälan av rapporten ”Skolan som skyddsfaktor. Om skolans betydelse för att avstå från kriminalitet bland ungdomar i Stockholms stad”.
2. Utbildningsnämnden godkänner anmälan av rapporten ”Skolan som skyddsfaktor. Om skolans betydelse för att avstå från kriminalitet bland ungdomar i Stockholms stad”.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Anders Carstorp
Utbildningsdirektör

Sammanfattning

Vid utvecklingsenheten har en studie med Stockholmsenkäten som källa genomförts. Studien undersöker om det sociala och pedagogiska klimatet i skolan kan motverka några av de mest svåråtkomliga riskfaktorerna för brottslighet såsom ogynnsamma hemförhållanden. Sammantaget visar resultaten att ungdomars upplevelse av faktorer som *uppmuntran* och *tydlighet* från lärare,

god kommunikation mellan lärare och elever samt mellan lärare och föräldrar, elevers *delaktighet* samt att skolarbetet känns *meningsfullt*, kan bidra till minskad risk för kriminalitet. God prestation i skolan är också förknippat med minskad kriminalitet. När det gäller pojkars kriminalitet verkar upplevelsen att skolarbetet är meningsfullt dämpa effekten av ogynnsamma hemförhållanden. I vilken klass och/eller skola eleverna går i verkar ha betydelse för båda könen, även om de tycks ha något större betydelse för flickor än för pojkar.

Bakgrund

Stockholmsenkäten är en totalundersökning för elever i årskurs 9 och gymnasiet år 2, i Stockholms stad. Undersökningen genomförs vartannat år och nästa mätning sker våren 2014. Syftet med undersökningen är att få en bred och nyanserad bild av skolklimat och riskbeteenden bland ungdomar som ska ligga till grund för förebyggande insatser i skolor, stadsdelsförvaltningar och andra instanser. Resultatet av undersökningen redovisas på stadsövergripande nivå samt bryts ned på varje stadsdelsområde och enskilda skolor.

Undersökningens resultat är tänkt att bidra till mobilisering runt aktuella problem i ungdomarnas liv. Frivilligkrafter, socialtjänst, polis och skola som har i uppdrag att samverka i dessa frågor kan därmed använda resultaten som underlag till en sådan samverkan. Stockholmsenkäten utgör också underlag för olika fördjupningsstudier. En sådan fördjupningsstudie är just den här rapporten som undersöker hur skolan kan fungera som skyddsfaktor för ungdomar när det gäller kriminalitet.

Ärendet

Studien syftar till att undersöka om det sociala och pedagogiska klimatet i skolan kan ha skyddande effekter på, eller motverka, några av de ur preventiv synvinkel mest svåråtkomliga riskfaktorerna för brottslighet. Dessa är ogynnsamma hemförhållanden i form av familjens socioekonomiska och psykosociala omständigheter.

Data består av samtliga (på dagen för datainsamlingen närvarande) elever i grundskolans årskurs nio och år två på gymnasiet i Stockholms stad under tre datainsamlingstillfällen 2006, 2008 och 2010 (totalt 25 850 elever ingår). En avancerad statistisk metod¹ används för att analysera huruvida det finns några faktorer i den

upplevda sociala och pedagogiska skolmiljön som kan motverka effekten av ogynnsamma hemförhållanden på kriminalitet. Sammantaget visar resultaten att ungdomars upplevelse av faktorer som *uppmuntran* och *tydlighet* från lärare, *god kommunikation* mellan lärare och elever samt mellan lärare och föräldrar, elevers *delaktighet* samt att skolarbetet känns *meningsfullt* kan bidra till minskad risk för kriminalitet. God prestation i skolan är också förknippat med minskad kriminalitet. När det gäller pojkars kriminalitet verkar upplevelsen att skolarbetet är meningsfullt dämpa effekten av ogynnsamma hemförhållanden. I vilken klass och/eller skola eleverna går i verkar ha betydelse för båda könen, även om de tycks ha något större betydelse för flickor än för pojkar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Förvaltningarnas synpunkter och förslag

Rapporten fokuserar på skyddsfaktorer, det vill säga positiva aspekter som kan kompensera ogynnsamma hemförhållanden. Problem i hemmiljön kan vara svåra att komma till rätta med på kort sikt. Då kan en framgångsrik strategi, enligt rapportens resultat vara att stärka skyddande faktorer i skolan då det kan minska risken för kriminalitet bland unga. En annan intressant dimension med studien är att den visar att skolan kan ha en skyddande effekt genom att vara framgångsrik inom områden som naturligt präglar det pedagogiska och sociala klimatet i skolan. Det handlar om de studerade områdena: uppmuntran och kommunikation, meningsfullt skolarbete, tydlighet och delaktighet, studiero samt prestation/betyg. Slutsatserna gör samverkan som finns mellan skolan och socialtjänst för att öka skolnärvaron inom pilotprojektet *Framtid Stockholm* intressant att följa. Den typen av samverkan där socialtjänst kan avlasta skolan vad gäller elevers sociala problematik ligger i linje med rapportens slutsatser.

Förvaltningarna föreslår att nämnden godkänner rapporten ”Skolan som skyddsfaktor. Om skolans betydelse för att avstå från kriminalitet bland ungdomar i Stockholms stad”.

Bilaga

Rapporten Skolan som skyddsfaktor